

Chambre des Représentants

SESSION 1987-1988

6 NOVEMBRE 1987

PROPOSITION DE LOI

**modifiant les articles 441 du Code
d'instruction criminelle et 1088 du Code
judiciaire**

(Déposée par M. Draps)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

A l'occasion d'un récent cas d'espèce, la Cour de cassation a été saisie par le Ministre de la Justice aux fins de faire appliquer par notre Cour suprême un arrêt rendu par la Cour européenne des Droits de l'homme en matière de non-respect du droit à un tribunal impartial.

Dans un arrêt rendu le 27 janvier 1987, la Cour de cassation rejette le pourvoi de son Procureur général agissant sur injonction du Ministre de la Justice en estimant que « la Cour de cassation, organe du pouvoir judiciaire, ne s'identifie pas à une des parties contractantes mentionnées à l'article 50 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, en l'espèce l'Etat belge ».

Ceci pose le problème de la bonne exécution des arrêts de la Cour européenne des droits de l'homme en Belgique. Notre pays, en tant qu'Etat ayant approuvé par une loi du 13 mai 1955 la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, a un intérêt manifeste à ne pas laisser subsister en droit interne des décisions judiciaires en opposition avec ladite convention. Tout au contraire, l'Etat belge a tout intérêt à procurer, par son système juridictionnel, une exécution intégrale des arrêts de la Cour européenne de Strasbourg, principalement par le souci élémentaire de respecter les conventions internationales approuvées par les Chambres

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1987-1988

6 NOVEMBER 1987

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 441 van het
Wetboek van Strafvordering en artikel
1088 van het Gerechtelijk Wetboek**

(Ingediend door de heer Draps)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Naar aanleiding van een bijzonder geval dat zich kortgeleden heeft voorgedaan, heeft de Minister van Justitie bij het Hof van Cassatie een zaak aanhangig gemaakt. Hij wil door het hoogste rechtscollege een arrest laten toepassen dat door het Europese Hof voor de rechten van de mens is gevelde met betrekking tot de niet-inachtneming van het recht op een onpartijdige rechtbank.

In zijn arrest van 27 januari 1987 verwerpt het Hof van Cassatie de voorziening die, op bevel van de Minister van Justitie, door de procureur-generaal bij dat Hof was ingesteld. Het Hof stelt dat « het Hof van Cassatie, als orgaan van de rechterlijke macht, niet samenvalt met een van de verdragsluitende partijen vermeld in artikel 50 van het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, te weten de Belgische Staat ».

Aldus rijst het probleem van de behoorlijke tenuitvoerlegging van de arresten van het Europese hof voor de rechten van de mens in België. Aangezien ons land ook bij de wet van 13 mei 1955 het Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden heeft goedgekeurd, heeft het er ontegensprekelijk belang bij dat er in zijn interne recht geen rechterlijke beslissingen blijven bestaan die tegen bovenvermeld verdrag indruisen. De Belgische Staat heeft er integendeel alle belang bij dat er via zijn rechterlijk bestel voor een integrale tenuitvoerlegging van de arresten van het Europese Hof van Straatsburg wordt gezorgd. Eerst en vooral vanuit

et, accessoirement, afin de ne pas procurer aux victimes de la non-exécution des arrêts de la Cour de Strasbourg des indemnités à charge de l'Etat belge.

Il convient donc d'éviter que la responsabilité de l'Etat belge puisse être engagée dans des cas semblables.

L'arrêt rendu par la Cour de cassation le 27 janvier 1987 pose le problème de l'exécution loyale, fidèle et complète par la Belgique de ses engagements internationaux.

Enfin, vu la matière dans laquelle le cas d'espèce soumis à la Cour de cassation est aujourd'hui sujet à controverse, de simples considérations d'équité justifient la modification de la législation existante.

Il a paru opportun de proposer, par la même occasion, la modification de l'article 1088 du Code judiciaire, qui est, en matière civile, la disposition analogue.

W. DRAPS

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

L'article 441 du Code d'instruction criminelle, est complété par un nouvel alinéa libellé comme suit :

« Cette procédure est également d'application aux actes judiciaires, arrêts ou jugements, en opposition avec les obligations découlant pour l'Etat belge d'un arrêt de la Cour européenne des droits de l'homme alors même que les éléments de fait ou de droit sur lesquels l'arrêt de cette Cour est fondé seraient identiques à ceux auxquels la Cour de cassation pouvait avoir égard lorsqu'elle a statué sur le pourvoi ordinaire. »

Art. 2

L'article 1088 du Code judiciaire, est complété par un troisième alinéa libellé comme suit :

« Cette procédure est également d'application aux actes en opposition avec les obligations découlant pour l'Etat belge d'un arrêt de la Cour européenne des droits de l'homme alors même que les éléments de fait ou de droit sur lesquels l'arrêt de cette Cour est fondé seraient identiques à ceux auxquels la Cour de cassation pouvait avoir égard lorsqu'elle a statué sur le pourvoi ordinaire. »

3 novembre 1987.

W. DRAPS

de l'élémentaire zorg om de naleving te garanderen van internationale verdragen die door de Kamers zijn goedgekeurd en in tweede instantie om te vermijden dat slachtoffers van de niet-uitvoering van de arresten van het Hof van Straatsburg schadevergoeding zouden kunnen eisen van de Belgische Staat.

Bijgevolg moet worden vermeden dat de Belgische Staat in dergelijke gevallen aansprakelijk kan worden gesteld.

Het arrest van 27 januari 1987 van het Hof van Cassatie brengt het probleem aan de orde van de loyale, trouwe en volledige naleving — door België — van zijn internationale verbintenissen.

Gezien de aangelegenheid waarop dit bijzonder en controversieel geval, dat aan het Hof van Cassatie werd voorgelegd, betrekking heeft, is de billijkheid alleen al een voldoende reden om een wijziging van de bestaande wetgeving te verantwoorden.

Bij diezelfde gelegenheid leek het tevens passend een wijziging voor te stellen van artikel 1088 van het Gerechtelijk Wetboek, dat de tegenhanger is van bedoelde bepaling in burgerlijke zaken.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Artikel 441 van het Wetboek van Strafvordering wordt aangevuld met een nieuw lid, luidend als volgt :

« Die procedure is ook toepasselijk op de gerechtelijke akten, arresten of vonnissen die in strijd zijn met de verplichtingen die voor de Belgische Staat voortvloeien uit een arrest van het Europese Hof voor de rechten van de mens, ook al zijn de feitelijke of de wettelijke bestanddelen waarop het arrest van dit Hof is gegrond, dezelfde als die welke het Hof van Cassatie in aanmerking kon nemen toen het uitspraak deed op de gewone voorziening. »

Art. 2

Artikel 1088 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met een derde lid, luidend als volgt :

« Die procedure is ook toepasselijk op de gerechtelijke akten, arresten of vonnissen die in strijd zijn met de verplichtingen die voor de Belgische Staat voortvloeien uit een arrest van het Europese Hof voor de rechten van de mens, ook al zijn de feitelijke of wettelijke bestanddelen waarop het arrst van dit Hof is gegrond, dezelfde als die welke het Hof van Cassatie in aanmerking kon nemen toen het uitspraak deed op de gewone voorziening. »

3 november 1987.